

Små børn er optimister, men det går over!

Et forskerhold fra Yale og Harvard universiteterne i USA har for nylig udført en spændende undersøgelse over graden af optimisterne hos mindre børn i 5-6-årsalderen, større børn i 9-10-årsalderen og en gruppe voksne i 20-årsalderen.

I den første af to undersøgelser udsatte man alle forsøgspersonerne for en række små historier, der alle var bygget op om en fiktiv person, om hvem man fik at vide, at vedkommende som femårig havde en uheldig egenskab. Derefter fortsatte historien med, at den samme person som tiårig stadig havde den uheldige egenskab. Til sidst blev personen omtalt som voksen, og så skulle forsøgspersonen "gætte på", om hovedpersonen – som voksen – stadig havde den uheldige egenskab fra barndommen.

De uheldige egenskaber kunne enten være fysiske eller psykiske. En historie vedrørende en uheldig fysisk egenskab lød fx således:

Dette er en sand historie. Da James var fem år gammel, havde han ingen lillefinger på højre hånd. Det var han meget ked af. Han tænkte tit på, at han gerne ville have fem fingre på højre hånd ligesom alle andre mennesker. Da James var ti

år gammel manglede han stadig lillefingeren på højre hånd, og det ærgrede ham stærkt, at han ikke havde alle fem fingre på sin højre hånd ligesom kammeraterne. Nu er James blevet voksen. Han er 25 år, og hvordan tror du nu han har det med højre hånd: Har han fået en lillefinger på hånden, eller mangler han stadig sin lillefinger på højre hånd?

Nu skal forsøgspersonen altså vælge det af de to svar, som han eller hun anser for det mest sandsynlige. I den nævnte historie, som svarer til en række andre historier med uheldige fysiske egenskaber, kan man sige, at troen på, at en uheldig egenskab "forsvinder", repræsenterer en høj grad af optimisme.

En historie om en uheldig psykisk egenskab lød således:

Dette er en sand historie. Da Betty var fem år gammel, havde hun meget svært ved at lære det, de andre børn lærte i børnehaven. Hun var tit ked af, at det var så svært for hende at lære noget. Da Betty var ti år gammel og gik i skole, var det stadig svært for hende at lære at læse og skrive og regne og alt det andet, hun skulle lære i skolen, og hun tænkte tit over, hvor ærgerligt det var, at det var så svært for hende. Nu er Betty blevet en voksen kvinde på tyve år, og hvordan tror du nu det går for hende: Har hun ligeså let ved at lære alting som andre voksne, eller tror du, at hun stadig har svært ved lære en masse ting?

Andre uheldige fysiske og psykiske egenskaber, der blev sat ind i tilsvarende historier var fx: ringe højde, mange fregner, stærk allergi, urolig og uopmærksom, klodset, aggressiv og nervøs.

Efter at have talt sammen på de mange børns og voksnes svar ved den lange række af små historier kunne forskerne konkludere, at de mindste børn var næsten besynderligt optimistiske: de troede i næsten alle tilfælde på, at de negative egenskaber var forsvundet, når den pågældende person blev voksen! Og det gjaldt både fysiske egenskaber som manglende finger og mange fregner og psykiske egenskaber som indlæringsvanskeligheder og nervøsitet. De voksne var i gennemsnit betydeligt mindre optimistiske. Man kan sige, at de udviste en "realistisk pessimisme", for så vidt det drejede sig om egenskaber, som voksne nok i almindelighed anser for temmelig vedvarende hos de mennesker, der er i besiddelse af dem.

De halvstore børn i 9-10-årsalderen lå i denne test for optimisme betydeligt nærmere de voksne end de små børn. Det ser altså ud til, at børn op til seksårsalderen gennemgående er glade optimister, i hvert fald hvad angår udsigten til, at kedelige egenskaber forsvinder, når bare man bliver voksen.

Men på et eller andet tidspunkt på vejen fra seks- til ni-årsalderen mister børnene tilsyneladende i vid udstrækning denne "godtroende" optimisme og bliver mere realistiske i deres forventninger til, om negative egenskaber forsvinder med alderen eller ej.

Nu kunne det jo tænkes, at resultaterne fra den yngste gruppes vedkommende mere beroede på "uforstand" end

på egentlig optimisme, så at de små børn måske slet ikke forstod, at menneskelige egenskaber nu en gang ofte er noget, der bliver ved med at karakterisere de pågældende mennesker i længere tid.

For at teste denne alternative hypotese udførte forskerne et nyt og helt tilsvarende eksperiment med

nye forsøgspersoner i de tre aldersgrupper og delvis nye historier. De nye historier var bygget op ganske som i det første eksperiment, men nu handlede historierne om positive egenskaber. Hvis resultaterne fra det første eksperiment beroede på uforstand hos de små børn, snarere end på optimisme, skulle de små børn også i dette eksperiment gætte på, at de positive egenskaber forsvandt, når personerne i de små historier blev voksne. Men så dumme var de små børn nu ikke. Når det drejede sig om positive egenskaber, troede de små børn ligeså meget som de større børn og de voksne på, at de pågældende egenskaber vil blive ved med at være der, også når personerne i de små historier blev voksne.

På den baggrund mener forskerne, at der næppe kan være tvivl om, at de små børns svar i det første eksperiment faktisk beroede på egentlig optimisme og ikke – eller i hvert fald ikke overvejende – på uforstand.

Ud over at være interessant i sig selv kan dette resultat også have betydning på et andet område. De der har undersøgt psykiske lidelser hos små børn, er nemlig stort set enige om, at mindre børn (under 6-7-årsalderen) godt kan lide af angst ligesom større børn, men de lider – næsten – aldrig af depression, hvorimod større børn omkring 10-12 års alderen godt kan udvikle svære og langvarige depressioner. Selvfølgelig kan de små børn udvise sorg og forbigående tristhed over ulykkelige begivenheder, men det er er noget andet end egentlig og langvarig depression, som næsten aldrig ses hos små børn. Forskerne bag den omtalte undersøgelse mener nu, at en del af forklaringen på "fraværet" af depression hos mindre børn simpelthen kan være deres "ukuelige optimisme" som beskytter dem mod den form for pessimisme og håbløshed, der kan ligge bag mange depressioner hos ældre børn og voksne.

Kilde: Lockhart, K.L., Chang, B. & Story, T. (2002). Young Children's Beliefs about the Stability of Traits: Protective Optimism? Child Development, 73(5), 1408-1430.

tn